הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן סִימָן קצ קצא

הֵיכָן יַגִּיעַ כּוֹס שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, כָּל אֶחָד (ו) מֵהַמְסֻפָּקִים אִם יַגִּיעַ לוֹ (יט) צָרִיךְ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קע"ד סָעִיף ה' בְּהַגָּ"ה):

קצא אִם הַפּוֹעֲלִים מְחַיָּבִים לְבָרֵךְ. וּבוֹ ג' סְעִיפִים:

א פּוֹעֲלִים הָעוֹשִׂים מְלָאכָה אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת מְקַצְּרִין (ע) בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא לְבַטֵּל מְלָאכַת בַּעַל הַבַּיִת. כֵּיצַד, בָּרְכָה רִאשׁוֹנָה כְּתִקָּנָהּ, וּשְׁנִיָּה פּוֹתֵחַ בְּבִרְכַּת הָאָרֶץ (א) וְכוֹלֵל בָּהּ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם וְחוֹתֵם בְּבִרְכַּת הָאָרֶץ, וְאֵין אוֹמְרִים בִּרְכַּת הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב (ב) בְּלָל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים (ג) כְּשֶׁנּוֹטְלִים שָׂכָר עַל מְלַאכְתָּן מִלְּבַד הַסְּעוּדָה, אֲבָל אִם אֵין נוֹטְלִים שָׂכָר אֶלָּא הַסְּעוּדָה שָׁאוֹכְלִים לְבַד, מְבָרְכִין כָּל אַרְבַּע בִּרְכוֹת כְּתִקָּנָן. וְכֵן אִם בַּעַל הַבַּיִת (ד) מֵסֵב עִמָּהֶם, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹטְלִים שָׂכָר מִלְּבַד הַסְּעוּדָה מְבָרְכִין כָּל אַרְבַּע בִּרְכוֹת: ב וְהָאִידָּנָא לְעוֹלָם מְבָרְכִים כָּל אַרְבַּע בִּרְכוֹת, שֶׁאֵין דָּרָךְ בְּנֵי אָדָם עַכְשָׁיו לְהַקְפִּיד בְּכָךְ וּמִסְתָּמָא אַדַּעְתָּא דְּהָכִי שׁוֹכְרִים פּוֹעֲלִים שֶׁיְּבָרְכוּ כָּל אַרְבַּע בִּרְכוֹת כְּתִקָּנָם: ג (ה) * אָסוּר לַעֲשׂוֹת (ס) מְלָאכָה * בְּעוֹדוֹ מְבָרֵךְ (ו) לְעֵיל סוֹף סִימָן קפ"ג (סי"ב):

א פּוֹעֲלִים הָעוֹשִׂים מְלָאכָה אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת מְקַצְּרִין (ע) בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא לְבַטֵּל מְלָאכַת בַּעַל הַבַּיִת. כֵּיצַד, בָּרְכָה רִאשׁוֹנָה כְּתִקָּנָהּ, וּשְׁנִיָּה פּוֹתֵחַ בְּבִרְכַּת הָאָרֶץ (א) וְכוֹלֵל בָּהּ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם וְחוֹתֵם בְּבִרְכַּת הָאָרֶץ, וְאֵין אוֹמְרִים בִּרְכַּת הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב (ב) בְּלָל. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים (ג) כְּשֶׁנּוֹטְלִים שָׂכָר עַל מְלַאכְתָּן מִלְּבַד הַסְּעוּדָה, אֲבָל אִם אֵין נוֹטְלִים שָׂכָר אֶלָּא הַסְּעוּדָה שָׁאוֹכְלִים לְבַד, מְבָרְכִין כָּל אַרְבַּע בִּרְכוֹת כְּתִקָּנָן. וְכֵן אִם בַּעַל הַבַּיִת (ד) מֵסֵב עִמָּהֶם, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹטְלִים שָׂכָר מִלְּבַד הַסְּעוּדָה מְבָרְכִין כָּל אַרְבַּע בִּרְכוֹת: ב וְהָאִידָּנָא לְעוֹלָם מְבָרְכִים כָּל אַרְבַּע בִּרְכוֹת, שֶׁאֵין דָּרָךְ בְּנֵי אָדָם עַכְשָׁיו לְהַקְפִּיד בְּכָךְ וּמִסְתָּמָא אַדַּעְתָּא דְּהָכִי שׁוֹכְרִים פּוֹעֲלִים שֶׁיְּבָרְכוּ כָּל אַרְבַּע בִּרְכוֹת כְּתִקָּנָם: ג (ה) * אָסוּר לַעֲשׂוֹת (ס) מְלָאכָה * בְּעוֹדוֹ מְבָרֵךְ (ו) לְעֵיל סוֹף סִימָן קפ"ג (סי"ב):

א פועלים וכו'. עי' ברכות ט"ז (ע"א). ב והאידנא וכו'. הגהות מיימוני (פ"א אות ז). ג ירושלמי שם (פ"ב ה"ה).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

בְּנִדּוֹר שֶׁמִּשּׁוֹן שֶׁאֵין לוֹ הַתָּרָה עַיֵּן שָׁם, וּמִשְּׁמָע דְּאִם אֵינוֹ נִדּוֹר שֶׁמִּשּׁוֹן סְפוּקוֹ מְסֻפָּקָא לֵיהּ אִם מִקְרֵי יָכוֹל לְהָבִיא לִידֵי חִיּוּב עַל יְדֵי דְּאִתְּשִׁיל עֲלֵהּ, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁנִּרְאֶה דִּלְרוֹחָא דְּמִלְּתָא הוֹסִיף בָּהּ טַעֲמִיָּה, וְאֵין צָרִיךְ לָזֶה לְפִי מַה שֶּׁהוֹכִיחַ שָׁם שֶׁצָּרִיךְ הַמְכָרַךְ לְתַפֵּס הַכּוֹס דַּוְקָא, אֲזַי אָסוּר לְהַתְחִלָּה לָנְדּוֹר עָלָיו מְשׁוּם סְחוֹר סְחוֹר כו', וּבְפֶרֶט בָּזֶה שֶׁרְגִילוּת הוּא שֶׁיִּטְעֶם אַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְעַיֵּן סִימָן תרי"ב, וְעַיֵּן בְּחֻכַּם צְבִי שָׁם דִּבְרֵי הַכֹּל כּוֹס צָרִיךְ סק"ב: ג (ג) מְלָאכָה. אֲפִלּוּ תַּשְׁמִישׁ קַל אָסוּר. וְהוּא הַדִּין בְּכָל הַמִּצְוֹת לֹא יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וְיַעֲסֹק בְּדָבָר אַחֵר, כִּי זֶה מוֹרֶה עַל עֲשִׂיָּתוֹ שֶׁל הַמִּצְוָה בְּלֹא כַּוָּנָה אֶלָּא

בַּאֵר הֵיטֵב

ה (ו) מֵהַמְסֻפָּקִים. וְאִם בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ הַמְכָרֵךְ נִתְכַּוֵּן עַל כָּל אֶחָד מֵהַמְסֻפָּקִין וְהַמְסֻפָּקִין נַמִּי נִתְכַּוְּנוּ אִם יַגִּיעַ לָהֶם הַכּוֹס שֶׁיִּצְאוּ בִּבְרָכָתוֹ, יוֹצְאִין בָּזֶה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז). [וּבְסֵפֶר אֵלֶּיהָ רַבָּה (סק"ז) הָעֲלָה דְּטוֹב לְכַוֵּן שֶׁלֹּא יֵצְאוּ בָּזֶה, וְכֵן מוּכָח מִסִּי"ז סוֹף סִימָן קע"ט (סק"ח)]:

א (ע) בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן. גַּם אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַל אֲחֵרִים עַד שֶׁיְּזַמְּנוּ. סְמ"ע סִימָן של"ז (סק"ב), וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) לֹא כֵן כָּתַב, וְעַיֵּן בְּשִׁיְרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' קצב הגב"י

בְּאוּר הֲלָכָה

כֵּן לֹא דְּמֵי כְּלָל לְהַאי דְּסִימָן קס"ז דְּהָתָם בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין הוּא וְלֹא יֵהָנֶה וְלֹא יְבָרֵךְ וְכַדְּאָמְרִינַן בַּשַּׁ"ס רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף כ"ט (ע"א) עַיֵּן שָׁם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן בִּבְרִכַּת הַמִּצְוֹת אַדְּרַבָּה קַיְימָא לַן אַף עַל פִּי שֶׁיָּצָא מוֹצִיא. וּמַה שֶּׁהֵבִיא מִדִּבְרֵי רַשִּׁ"י הַמְעַיֵּן שָׁם בְּרַשִּׁ"י יִרְאֶה שֶׁדִּבְרָיו שָׁם סְתוּמִים וּמְחֻסְּרֵי הֲבָנָה אַף לְדִבְרָיו, וּמֵרֹאשׁ דִּבְרָיו מַשְׁמַע לְכָאוֹרָה אֵיפְכָּא וְאִם כֵּן אֵין לְהָבִיא רְאָיָה מִשָּׁם. וְאֵין לְהָבִיא רְאָיָה לְדִבְרֵי הַחֻכַּם צְבִי מִדִּבְרֵי הַמְחַבֵּר לְקַמָּן סִימָן רע"ג סָעִיף ד' דְּגַם בְּקִדּוּשׁ שֶׁהוּא בִּרְכַּת הַמִּצְוֹת נַמִּי אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא אִם כְּבָר יָצָא אֶלָּא לְמִי שֶׁאֵין יָכוֹל בְּעַצְמוֹ לְקַדֵּשׁ, חָדָא דִּדְבְרֵי הַמְחַבֵּר שָׁם דְּחִדּוּיִים מַהֲלָכָה כְּמוֹ שֶׁהֵאַרְתִּי שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה והוא) בְּשָׁם הָאַחֲרוֹנִים, וְעוֹד דְּלֹא דְּמֵי כְּלָל דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּהוּא כְּבָר יָצָא וְאִם כֵּן לָמָּה לֵיהּ לְקַדֵּשׁ וּלְבָרֵךְ עוֹד הַפַּעַם לַאֲחֵרִים בְּמָקוֹם שֶׁהֵם בְּעַצְמָם יְכוֹלִים לְקַדֵּשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהוּא מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְחִיּוּבוֹ וְנָקֵט גַּם כֵּן כּוֹס כְּתִקּוּן חֲכָמִים לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל הַכּוֹס וְאִם כֵּן הוּא מְבָרֵךְ גַּם לְעַצְמוֹ אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לִטְעֹם, וּכְזֶה שִׁפֵּר מוֹדוּ כַּלֵּי עָלְמָא דְּיָכוֹל גַּם אַחֵר לִטְעֹם אַף עַל פִּי שֶׁאוֹתוֹ אַחֵר יָכוֹל בְּעַצְמוֹ לְבָרֵךְ. תַּדַּע דְּהַמְחַבֵּר בְּעַצְמוֹ בְּסִימָן רע"א סָעִיף י"ד סָתַם וְכָתַב דְּאִם טָעַם אֶחָד מִן הַמְסֻבִּין יָצָא וְלֹא חִלֵּק כְּלָל אִם הַמְסֻבִּין יְכוֹלִים בְּעַצְמָם לְבָרֵךְ אוֹ לֹא, וְכֵן בְּבֵית יוֹסֵף שָׁם (ד"ה ואם) לֹא נִזְכַּר מִזֶּה כְּלָל עַיֵּן שָׁם, אֶלָּא דְּלֹא שַׁיְיכָא כְּלָל הַאי דִּינָא דְּמַיְירֵי שֶׁיּוֹצֵא גַּם כֵּן בְּקִדּוּשׁ לְעַצְמוֹ לְהַהִיא דְּסִימָן רע"ג הַנַּ"ל שֶׁאֵינוֹ מְקַדֵּשׁ רַק לַאֲחֵרִים וְכֵן בְּרוּר, **וּמִצְּאתִי בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל** (סק"ו) **שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּמִדִּבְרֵי הַפּוֹסְקִים לֹא מִשְׁמַע כְּדִבְרֵי חֻכַּם צְבִי:**

ג * אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וְכוּ'. וְהוּא הַדִּין בְּשֶׁעוֹסֵק בְּאֵיזֶה מִצְוָה לֹא יַעֲסֹק אֵז בְּדָבָר אַחֵר (ט"ז סק"א):

*** בְּעוֹדוֹ מְבָרֵךְ. וּמִכָּל מָקוֹם כְּדַיְּעַבֵּד כְּשֶׁבֵּרַךְ כְּשֶׁהָיָה עָסוּק יָצָא,** דְּלֹא גָּרַע מִשָּׁכוֹר [עוֹלַת תָּמִיד (סק"ב)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִצְטָרְפִין לִמְלֹא לֻגְמָיו, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רע"א סָעִיף קָטָן ס"ט בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: **ה (יט) צָרִיךְ לְבָרֵךְ.** דִּמְסְתָּמָא אֵינוֹ מְכַוֵּן לָצֵאת בִּבְרִכַּת הַמְבָרֵךְ מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם יַגִּיעַ לוֹ. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) דְּאִם הַמְסֻבִּין נִתְכַּוְּנוּ בְּהָדְיָא אִם יַגִּיעַ לָהֶם הַכּוֹס שֶׁיִּצְאוּ בִּבְרָכָתוֹ, יוֹצְאִין גַּם אִם הַמְבָרֵךְ נִתְכַּוֵּן לְהוֹצִיא בְּבִרְכָתוֹ כָּל אֶחָד מֵהַמְסֻבִּין, וְכֵן הִסְכִּימוּ (יט) הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים. וְאַף יְדֵהָרוּ כָּלָם מִי שֶׁרוֹצֶה לִטְעֹם מִן הַכּוֹס עַל סְמַךְ בִּרְכַּת הַמְבָרֵךְ שֶׁלֹּא יָשִׂיחוּ עַד שֶׁיִּטְעֲמוּ מִן הַכּוֹס, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה הָפְסֵק בֵּין הַבְּרָכָה לְהַשְׁתִּיָּמָה:

א (א) וְכוֹלֵל בָּהּ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. דְּאַף דְּדָרְשִׁינַן בִּגְמָרָא (מח:) מִקְרָא שֶׁיְּבָרֵךְ לַה' בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן עַל הָאָרֶץ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם, (ס) אֵין רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁמִּן הַתּוֹרָה צָרִיךְ לַחְתֹּם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּבְרָכָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, אֶלָּא מִדְּאוֹרַיְיתָא דַּי כְּשֶׁיְּבָרֵךְ עַל שִׁלְשָׁתָן בִּבְרָכָה אַחַת אַף דְּרַבָּנָן תִּקְּנוּ לַחְתֹּם בִּבְרָכָה עַל כָּל אֶחָד, וּבְפוֹעֲלִים מִשּׁוּם בְּטוּל מְלָאכָה תִּקְּנוּ שֶׁרַק הַזָּן יְבָרֵךְ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, אֲבָל בִּרְכַּת הָאָרֶץ וּבוֹנֵן יְרוּשָׁלַיִם כֵּיוָן שֶׁדּוֹמוֹת זוֹ לָזוֹ יִכְלְלֵם בִּבְרָכָה אַחַת [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) בְּבֵאוּר דִּבְרֵי רַשִּׁ"י (טז. ד"ה וכוללין)] וְכֵן כָּתְבוּ עוֹד הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים לְדִינָא]: **(ב) בְּלָל.** שָׁוֹוּ אֵינָהּ כִּי אִם מִדְּרַבָּנָן בְּעָלְמָא וַעֲקָרוּהָ אֵצֶל פּוֹעֲלִים, בֵּין שֶׁמְּבָרְכִין בְּעַצְמָן בֵּין שֶׁשּׁוֹמְעִין מִפִּי אַחֵר הַמְזַמֵּן וּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן תְּחִלָּה וְסוֹף הֲרֵי הֵן עוֹמְדִין לְמַלֹּאכְתָּן כְּשֶׁחָתְמוּ בִּרְכַּת יְרוּשָׁלַיִם. וּלְעִנְיַן בִּרְכַּת הַזִּמּוּן אִם מְחַיָּבִין פּוֹעֲלִים בְּכָךְ אוֹ לֹא (ג) יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים, וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּסָעִיף ב' לֹא נִפְקָא מִינָּה מִידֵי לְדִידָן דִּבְנֵדֵי חַיָּבִין, אַף כְּשֶׁאוֹכֵל פּוֹעֵל עִם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים וְהוּא גְּמַר סְעוּדָתוֹ מִקֹּדֶם, נִרְאֶה דְּלֹא יַמְתִּין עֲלֵיהֶם אִם אֵינָם רוֹצִים לַעֲנוֹת אוֹתוֹ, דְּבִכְגוֹן זֶה בְּוַדַּאי בַּעַל הַבַּיִת מְקַפִּיד, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן ר' בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ב': **(ג) כְּשֶׁנּוֹטְלִין שָׂכָר.** לְמַהַר הַמְלָאכָה [רַשִּׁ"י (שם ד"ה עושין)]: **(ד) מֵסֵב עִמָּהֶם וְכוּ'.** דְּמִסְתָּמָא מוּחָל לָהֶם: **ג (ה) אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וְכוּ'.** מִפְּנֵי שֶׁגּוֹרֶמֶת בְּדָרְךְ עֲרַאי וּמִקָּרֶה. (ו) וַאֲפִלּוּ תַּשְׁמִישׁ קַל אָסוּר לַעֲשׂוֹת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁלֹּא יַעֲסֹק בְּדָבָר שֶׁצָּרִיךְ לָשׁוּם לִבּוֹ אֵלָיו. וְכָתַב הַשַּׁ"ז (סק"א) שֶׁיֵּשׁ לְהָזֹהֵר שֶׁלֹּא לְעַיֵּן אֲפִלּוּ בְּדִבְרֵי תּוֹרָה כְּשֶׁעָה שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, כִּי זֶה מוֹרֶה עַל הֱיוֹת הַבִּרְכַּת הַמָּזוֹן אֶצְלוֹ רַק עַל צַד הַמִּקָּרֶה וְהַהִזְדַּמֵּן, וְלָאו דַּוְקָא בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הוּא הַדִּין כְּשֶׁעוֹסֵק בִּתְפִלָּה אוֹ בְּאֵיזוֹ בְּרָכָה אַחֶרֶת, וְזֶה נִכְלָל בְּמַאֲמַר תּוֹרָתֵנוּ (ויקרא כו כא) וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי' דְּהֵינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַמִּצְוֹת אֶצְלֵנוּ עַל צַד הַמִּקָּרֶה וְהַהִזְדַּמְּנוּת בְּעָלְמָא: **(ו) לְעֵיל סוֹף סִימָן**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יג) הַמַּאֲמָר מָרְדְּכַי בְּסִימָן קע"ט (סק"י) וְהַנַּהַר שָׁלוֹם (שם סק"ח) וְהַחֶמְד מֹשֶׁה (שם סק"ד) וְהַיַּד אַהֲרֹן (הגב"י) וְהַגְּרַ"ז בְּסִימָן זֶה (ס"ח) וְהַמָּגֵן גִּבּוֹרִים בְּסִימָן קע"ד (אלף המגן ס"ק יא), דְּלֹא כְּטַ"ז בְּסִימָן קע"ט (סק"ד):

א (ס) וַאֲפִלּוּ אִם נֹאמַר דְּמִנְיַן הַשֶּׁלֹשׁ בְּרָכוֹת הֵם מִדְּאוֹרַיְיתָא, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ כֹּחַ בְּיַד חֲכָמִים לַעֲקֹר דָּבָר מִן הַתּוֹרָה בְּשֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה, כֵּן הוּא לְרַבּוֹת הַתּוֹסָפוֹת

(טז. ד"ה וחותם), אֲבָל הָרַבֵּה רִאשׁוֹנִים אֵין סוֹבְרִים כֵּן דְּיֵהָא הַנַּפְשׁ גּוּפָא בְּפִתְיחָה וַחֲתִימָה דְּאוֹרַיְיתָא: **(ס)** עַיֵּן בְּחֶמְד מֹשֶׁה (סק"א) שֶׁכָּתַב דְּמִדְּבְרֵי רַשִּׁ"י דַּף מ"ו עַמּוּד א' (ד"ה והא) תְּבִירוּצָא דְּרַב נַחְמָן שָׁם מוּכָח דִּכְשֶׁהֵם שִׁלְשָׁה מְזַמְּנִין אֲפִלּוּ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים שָׁם הִתּוֹסְפוֹת (ד"ה ולמאן) בְּשֵׁם הָרַי"ף (לד.) לֹא מוּכָח בְּפָנֵי עַצְמָן, אֶלָּא דְּלִפְרוּשׁ הִתּוֹסְפוֹת שָׁם מִידֵי: ג (נ) אַחֲרוֹנִים: **(ד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן סִימָן קצב

קצב בִּרְכַּת זִמּוּן בִּשְׁלשָׁה אוֹ בַּעֲשָׂרָה. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א אהָיוּ הַמְסֻבִּין שְׁלשָׁה, (א) חַיָּבִים בְּזִמּוּן, * שֶׁאוֹמַר אֶחָד מֵהֶם (ו) (ב) נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ, וְהֵם עוֹנִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ, (ג) בוְהוּא חוֹזֵר וְאוֹמֵר בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ (ד) וּבְטוּבוֹ (ג) [ב] חָיִינוּ, (ג) [ג] בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַזָּן אֶת הָעוֹלָם וְכוּ׳. גוְאִם הֵם אֲרָבָעָה (ה) יָכוֹל לוֹמַר בָּרְכוּ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ, דאֲבָל יוֹתֵר טוֹב לוֹמַר (ז) נְבָרֵךְ, שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל. הוְאִם הֵם עֲשָׂרָה, צָרִיךְ לְהַזְכִּיר אֶת ה׳, שֶׁאוֹמֵר נְבָרֵךְ אֱלֹהֵינוּ וְכוּ׳, וְהֵם עוֹנִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ וְכוּ׳. ואֵין לוֹמַר נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ (ו) בִּלְמ״ד. זוּבֵין שֶׁיִּהְיוּ עֲשָׂרָה אוֹ מֵאָה אוֹ אֶלֶף אוֹ רִבּוֹא, כֻּלָּם הֵם מְבָרְכִים. חוְכָל הַמְּשַׁנֶּה מִזֶּה הַנֶּאֱסָף, כְּגוֹן שֶׁאוֹמֵר נְבָרֵךְ (ז) עַל הַמָּזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ, אוֹ שֶׁאוֹמֵר (ח) לְמִי שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ, אוֹ שֶׁאוֹמֵר בִּמְקוֹם וּבְטוּבוֹ מְטוּבוֹ, אוֹ בִּמְקוֹם חָיִינוּ אוֹמֵר חַיִּים, הֲרֵי זֶה בּוּר. וּכְשֶׁהֵם עֲשָׂרָה, כֵּינָן שֶׁמַּזְכִּירִים אֶת הַשֵּׁם (ט) יָכוֹל

א בְּרָכוֹת מ״ה (ע״א).
ב שָׁם (מ״ו) לְפָרֵשׁ הָרַ״ךְ (ל״ז). ג שָׁם מ״ט (ע״ב). ד שָׁם. ה שָׁם. ו שָׁם בְּתוֹסָפוֹת (ד״ה נברך). ז שָׁם בְּמִשְׁנָה. ח שָׁם נ׳ (ע״א).

בַּאֵר הַיטֵב

דֶּרֶךְ עֲרָאי וּמִקָּרֶה, כְּמַאֲמַר רַז״ל יְאֵם תֹּלְכוּ עִמִּי קֶרִי׳ שְׁפֵּרוּשׁוֹ אַף שֶׁתֹּלְכוּ עִמִּי דְּהַיְנוּ עֲשַׂיַּת הַמִּצְוָה, מִכָּל מָקוֹם הִיא בְּדֶרֶךְ מִקָּרֶה וַעֲרָאי. וְנִרְאֶה לִי שֶׁבְּכְלָל אִסּוּר זֶה שֶׁלֹּא לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. ט״ז:

א (ו) **נְבָרֵךְ.** כָּתוּב בְּזֹהַר (ח״ג קפו:) שֶׁיֹּאמַר הַב לַן וּנְבָרֵךְ, כִּי כָּל מִלֵּי דִּקְדֻשָּׁה בְּעֵי הַזְמָנָה. וּמִזֶּה נוֹהֲגִין לוֹמַר בִּלְשׁוֹן רִבּוֹתַי מִיר וְעִילִין בְּעִנְטְשִׁין, וְהַן עוֹנִין יְהִי שֵׁם ה׳ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. נִסַּח בִּרְכַּת הַמָּזוֹן הַקָּצָר לְהָרַב מוֹרֵנוּ הָרַב ר׳ נְפְתָּלִי בְּהַסְכָּמַת הָרַבָּה גְּדוֹלִים, בָּרְכָה רִאשׁוֹנָה כַּלָּה בְּתִקּוּנָהּ, וְאַחַר כָּךְ יֹאמַר נוֹדֶה לְךָ ה׳ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה וְנָתַתָּ לָנוּ בְּרִית וְתוֹרָה וְלֶחֶם לִשְׂבַּע בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן, רַחֵם ה׳ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְתַגְדִּיל מְהֵרָה כְּבוֹד הַבַּיִת וְתִתְבַּחְמֵנוּ בְּכִלְכָּלִים בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם אָמֵן, בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַדִּירֵנוּ הַשּׁוֹב הַמֵּטִיב לַכֹּל בְּכָל יוֹם הוּא הֵטִיב הוּא מֵטִיב הוּא יֵיטִיב לָנוּ הוּא גְּמָלָנוּ הוּא גּוֹמְלֵנוּ לָעַד בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וּבְרֶוַח וְהַצָּלָה וְכָל טוּב לְעוֹלָם אַל יְחַסְּרֵנוּ. הָרַחֲמָן הוּא יִתְבָּרַךְ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ הוּא יִתְפָּאַר בָּנוּ לְדוֹר דּוֹרִים וְיִתְגַּדַּל בָּנוּ לָעַד וּלְנֵצַח נְצָחִים וְיִשְׁתַּבַּח בָּנוּ לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים וְיִתְהַדַּר בָּנוּ לָעַד וּלְנֵצַח נְצָחִים וְיִתְרוֹמַם בָּנוּ לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים וְיִתְנַשֵּׂא בָּנוּ לָעַד וּלְנֵצַח נְצָחִים וְיִתְקַדַּשׁ בָּנוּ לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים וְיִתְעַלֶּה בָּנוּ לָעַד וּלְנֵצַח נְצָחִים וְיִתְפָּאַר